

LOUIS LE ROY:

De wilde tuinman bouwt een Eco-kathedraal in Oberhausen

De bewoners van de President Kennedylaan in Heerenveen keken vreemd op, toen Louis Le Roy in de zeventiger jaren de grasmat van het plantsoen voor hun deur liet scheuren, de grond vervolgens meer dan één meter diep liet uitgraven en tenslotte puin in het gat liet storten. Louis Le Roy beschrijft de verbazing van de omwonenden als volgt:

„Ontzet keek het volk toe. Men ging op „de barrikaden” - de uitgegraven grond - en men was er zeker van dat dit op een misverstand berustte. Wordt dit nu onze tuin? Bent u nu al klaar? Blijft dat alles hier zo liggen? Onverstoorbaar liet ik een paar honderd meter verderop, bovenop het grasgazon, nieuwe puinhopen storten.”

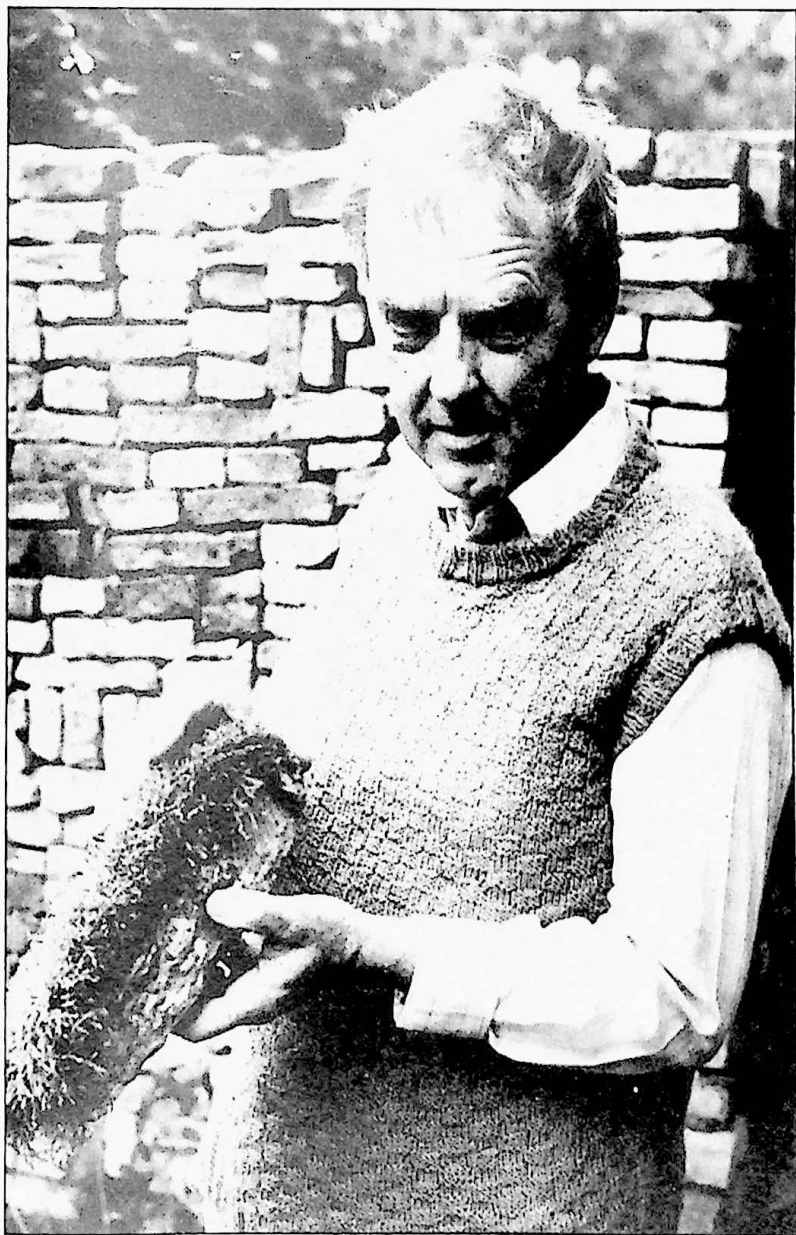
„Een eigenaar van één van de woningen, die achter deze puinhopen dreigde te verdwijnen, kwam opgewonden vragen hoe lang „mijnheer” van plan was om hem zijn vrije uitzicht te benemen. Toen hij van mij te horen kreeg dat dat zou afhangen van het simpele feit of ik mij binnen drie weken dan wel binnen drie jaar voldoende geïnspireerd zou voelen om dit materiaal naar behoren te verwerken, rende de man wanhopig handenwringend zijn keurig nette woning weer binnen.”

De critici kregen ongelijk. Sneller dan men had verwacht veranderde de één kilometer lange en achttien meter brede puinloop in een gevarieerde parktuin, waarin vele soorten wilde en gekweekte planten groeiden. Door de aangebrachte hoogteverschillen kon men er, ongestoord door het verkeer, rustig zijn ogen de kost geven en genieten van het natuurlijke geheel.

Louis Le Roy:

„Dankzij de vele snelwisselende „groendecors” hadden de bewoners van de President Kennedylaan veel meer mogelijkheden gekregen om de natuur dicht bij huis te beleven. Dit was voor mij echter niet voldoende. Men kon alleen maar naar het wilde park kijken, maar er niet actief aan deelnemen. Het laatste zat er in Heerenveen niet in. Na inmiddels tot ereburger van

**EXTRA IN ONKRUIDS
DIKKE ZOMERNUMMER**

Louis Le Roy: de wilde tuinman is gekomen . . .

Het meest fantas- tische bloemtapijt dat men sinds mensen- heugenis had gezien . . .

„het Friese Haagje“ te zijn uitgeroepen, besloot ik om daar de zaak voor gezien te houden en mijn biezen te pakken.”

Over hetgeen er na die tijd met de wilde middenberm van de President Kennedylaan is gebeurd, is Louis Le Roy niet goed te spreken.

„Het was mijn bedoeling om er de natuur in zekere zin haar gang te laten gaan. De verschillende soorten wilde en gekweekte planten zouden elkaar dan in een door de natuur bepaalde volgorde opvolgen en de mens, c.q. plantsoendienst, zou dit proces wat begeleiden. Kortom: het gezicht van het „tuinpark“ zou van jaar tot jaar veranderen en wel door de uitwerking van de natuurwetten. Dit is echter buiten mijn schuld om niet gebeurd.”

„Nadat ik het grondpatroon voor de wilde middenberm had aangebracht, heeft de plantsoendienst de natuur niet de kans gegeven om de tuin met enige hulp van de mens verder te vormen. In feite is men constant in de weer geweest om het door mij bepaalde grondpatroon te handhaven en dat is nu precies niet mijn bedoeling. Dit patroon had verder moeten uitgroeien. Men heeft weinig van mijn ideeën begrepen.”

DE WILDE TUIENMAN IS GEKOMEN!

Wat Louis Le Roy in Heerenveen niet was gelukt, namelijk om de bewoners zelf in hun tuin te laten werken, lukte hem in Leeuwarden wel. Bij de Regenboogkerk in de Friese hoofdstad bouwde hij, samen met vrijwilligers, een armetierig stukje grond in een kale nieuwbouwwijk om tot een „Hofje van Eden“. Onder het motto: „Ieder mens heeft het natuurlijke recht om zijn leefomgeving vorm te geven“, hebben de buurtbewoners meer dan tien jaar lang wezenlijk meegewerkt aan de vormgeving van dit natuurpark. In de Groninger nieuwbouwwijk Lewenborg verrichtte de „wilde tuinman van Heerenveen“ het zelfde wonder. Louis Le Roy:

„Toen in Groningen het gerucht de ronde deed, dat de wilde tuinman gekomen was en dat hij hagepreken in het open veld hield, gingen de mensen nieuwsgierig naar hem op zoek in de onatzienbare, kale kleiwoestijn. Wanneer zij de vreemdeling uit het verre Friesland tenslotte ergens in de woestij hadden gevonden en hem hoorden verhalen waarom hij juist naar deze troosteloze uithoek van de hoofdstad van het Groninger land was gekomen en dat hij in de buidels op zijn rug kilo's zaad had meegenomen om van hun kale woonwijk een paradijs te maken, konden zij hun oren nauwelijks geloven.”

„Toen de ongenaakbare, barre kleigrond met het meest fantastische bloemtapijt dat men hier sinds mensenheugenis gezien had was bedekt, kregen de kinderen geheimzinnige verhalen te horen over hoe hun ouders op een avond, laat in de herfst, opgetogen en als door een geheimzinnige kracht gedreven, duizenden en nog eens duizenden wilgen hadden geplant.”

„Veel tuineigenaren, die hun tuinen net zo ver in „het Le Roy gebied“ mochten uitbreiden als zij maar wilden, wisten later aan een ieder die het maar horen wilde te vertellen, dat de wilde

EXTRA IN ONKRUIDS DIKKE ZOMERNUMMER

tuinman weer eens in hun tuin geweest moest zijn, want er groeiden wéér zulke vreemde en rare planten die zijzelf - en dat wisten zij absoluut zeker - nooit, maar dan ook nooit geplant hadden. De bewoners van de wijk moesten, of ze wilden of niet, toegeven dat die duivelse magiër uit Friesland er in geslaagd was om het centrum van Lewenborg een natuurlijker gezicht te geven."

...ZAL DOOR DE DIENST GEMEENTEWERKEN WORDEN AFGEROND...

Op het moment waarop de bewoners enthousiast begonnen te worden, maakte de overheid een eind aan dit initiatief. Men schreef Louis Le Roy: „De tuin zal verder, uitgaande van de principes van Le Roy en met behoud van datgene wat is gepresteerd, door de dienst gemeentewerken worden voltooid en alle werkzaamheden zullen worden afgerond.”

Het idee van Louis Le Roy om de bewoners de kans te geven om daadwerkelijk hun woonomgeving te helpen vormen, strandde opnieuw. Hij heeft er de volgende verklaring voor:

„Als je ruimte geeft aan het natuurlijke systeem, worden de bestuurders onzeker. Vanuit hun verstandelijke systeem hebben zij geen grip op het gebeuren; zij weten niet tot wat het natuurlijke systeem leidt. Het is dus logisch dat zij dit systeem willen vervangen door hun systeem. Anders gezegd: men accepteert wel de groei van wilde planten in plantsoenen, maar niet de harmonieuze en dikwijls spontane wisselwerking tussen mens, dier en plant. In wezen accepteert men mijn filosofie dus niet.”

IK HEB NIETS TEGEN FLATS EN WEGEN

De wilde tuinideeën van Louis Le Roy maken dus deel uit van een filosofie, die als volgt kort samengevat kan worden. Mens, dier en plant vormen een drie-eenheid. Ook in een stedelijke omgeving moet een plaats zijn voor een ecosysteem, dat ontstaat door de medewerking van al deze groepen betrokkenen. Daarbij merkt Louis Le Roy op:

„Ik distancieer mij duidelijk van de natuurbeschermers die de mens buiten dit systeem plaatsen. Zij laten de natuur als het ware haar gang gaan en de mens mag er alleen maar naar kijken. Ik vind dat een onwetenschappelijke benadering. Nee, ik heb in principe niets tegen flats, wegen en andere voortbrengselen van de mens.”

Aan de andere kant is Louis Le Roy, die zich ecotect noemt, het ook niet eens met de tuinarchitecten, stedenbouwkundigen en anderen die het gezicht van een stad bepalen.

„In de stad overheerst het economische systeem, dat alle andere systemen verdringt. Het kenmerkende van dit systeem is, dat het volledig door de mens wordt bepaald. Er is geen ruimte voor andere systemen; dus ook niet voor de spontane inwerking van plant en dier. Ik betreur dat. Van het begin af aan is het mijn bedoeling geweest om het gecompliceerde ecosysteem, dus de drie-eenheid van mens, plant en dier, in de stad te introduceren.”

Als ik Louis Le Roy goed begrijp, is zijn bedoeling dus een harmonieus samenspel tussen mens, dier en plant. In de eerder genoemde projecten van zijn hand heeft hij dit gegeven geen vorm kunnen geven. Steeds opnieuw werd van overheidswege de beslissing genomen om de menselijke invloed te laten overheersen. ▶

Alles wat men wil is in principe mogelijk

MENS, DIER EN PLANT WERKEN NAUW SAMEN

Maar Louis Le Roy is niet bij de pakken neer gaan zitten. Het ziet er naar uit, dat hij zijn ideeën binnen afzienbare tijd op een enkele hectares groot industrieterrein in de Duitse stad Oberhausen vorm kan gaan geven. Daar zal, als de ver gevorderde plannen doorgang zullen vinden, een Ekokathedraal worden gerealiseerd. Deze kathedraal beschrijft de wilde tuinman die inmiddels tot een wilde stedebouwkundige is uitgegroeid, als volgt:

- Hij moet in iedere stad worden gebouwd.
- Het bestaande klimaat moet als uitgangspunt worden genomen.
- Hij ontstaat als bouwcomplexiteit in de tijd.
- Hij wordt gebouwd door vele generaties.
- Hij wordt gebouwd met vele middelen.
- Hij wordt in principe op een onbegrensd terrein gebouwd.
- Hij vormt een toegevoegde waarde aan de steden van nu.

Wat betekent dit concreet? Louis Le Roy:

„In de Ekokathedraal werken mens, dier en plant nauw samen. Iedere activiteit van één van de deelnemers aan dit geheel zie ik als basis voor een volgende activiteit. Zo kan de groei van een boom iemand prikkelen om er een hut in te bouwen en kan een activiteit van mij voor een ander een stimulans zijn om deze activiteit te veranderen. Daarmee is het duidelijk, dat de Ekokathedraal iedere dag verandert en dus niet concreet beschreven kan worden.”

„In Oberhausen werkt in principe iedere bewoner mee aan het leggen van de fundering van de Ekokathedraal. Alles wat men wil doen om zijn woonomgeving vorm te geven, is in principe mogelijk. Zo kunnen er wilde parktuinen verrijzen, maar wegen, sporthallen etc. behoren ook tot de mogelijkheden. Bedenk wel, dat ik het nu over de fundering heb. De vorm die straks ontstaat, zal door dezelfde mensen en door latere generaties weer worden veranderd. Ook de inbreng van planten en dieren zal daarbij een belangrijke rol spelen.”

Of het experiment van Louis Le Roy in Oberhausen lukt, moet worden afgewacht. Mochten de bevoegde instanties op een gegeven moment tot de conclusie komen, dat het ecosysteem niet functioneert en dat er toch voor een economische of planmatige aanpak gekozen moet worden, dan zal de ecotect uit Oranjewoud naar alle waarschijnlijkheid ergens anders opnieuw beginnen. In het verleden heeft hij zich immers ook nooit uit het veld laten slaan. ●

Wie zich verder in de ideeën van Louis Le Roy wil verdiepen, raad ik het boekje „Uilenspiegeltjes” aan, dat onlangs bij uitgeverij Ankh-Hermes te Deventer is verschenen. Met toestemming van deze uitgever zijn enkele citaten uit het door Le Roy geschreven boek in dit artikel opgenomen.